

FRANCISZEK ŻUROWSKI

1. Dane osobiste (imię, nazwisko, stopień, wiek, zawód i stan cywilny):

Strz. Franciszek Żurowski, 43 lata, rolnik.

2. Data i okoliczności zaareztowania:

Zostałem aresztowany 23 marca 1940 r. pod zarzutem prowadzenia agitacji przeciw bolszewizmowi.

3. Nazwa obozu, więzienia lub miejsca przymusowych prac:

Siedziałem w areszcie w Wornianach do czasu przeprowadzenia śledztwa od 23 marca 1940 do 16 czerwca 1940 r. Po zakończeniu śledztwa 16 czerwca 1940 r. zostałem przewieziony do więzienia w Oszmianie, gdzie 2 października 1940 r. został mi odczytany wyrok skazujący na osiem lat przymusowych robót. W więzieniu w Oszmianie byłem do 14 października 1940 r., w tym dniu zostałem przewieziony do więzienia wilejskiego. W Wilejce siedziałem do 22 października 1940 r. i tego dnia zostałem załadowany na transport. 2 listopada 1940 r. przywieźli mnie do Kotłasu, tam byłem do 5 stycznia 1941 r. W dniu tym załadowano mnie na transport i 11 stycznia 1941 r. przywieziono do Uchty, miejsca przymusowych robót. W Uchcie pracowałem do 19 czerwca 1941 r. W tym dniu zostałem przewieziony do obozu pracy Uchta-Krutaja, gdzie pracowałem do 23 sierpnia 1941 r. W tym dniu ogłoszona została amnestia.

4. Opis obozu, więzienia:

Obóz zajmował kilkunastohektarowy teren zabudowany barakami. Warunki mieszkaniowe na ogół były złe.

5. Skład więźniów, jeńców, zesłańców:

Większość więźniów to obywatele polscy narodowości żydowskiej, jak również byli obywatele sowieccy różnej kategorii przestępstw. Cały obóz pracy liczył ok. trzech tysięcy osób

6. Życie w obozie, więzieniu:

Życie obozowe rozpoczynało się pobudką o godz. 4.00, o 5.00 odejście do pracy, [która trwała] do 19.00. Stosunki wzajemne między swymi były dobre, a między obywatelami sowieckimi niedobre. Życia kulturalnego nie było.

7. Stosunek władz NKWD do Polaków:

Nastawienie władz NKWD było złe, zawsze jedno twierdzili: „Polski już nie zobaczycie”.

8. Pomoc lekarska, szpitale, śmiertelność:

Pomoc lekarska była marna z braku środków lekarskich, śmiertelność dosyć duża.

9. Czy i jaka była łączność z krajem i rodzinami?

Łączność z krajem i z rodzinami wywiezionymi była, lecz niedostateczna.

10. Kiedy został zwolniony i w jaki sposób dostał się do armii?

23 sierpnia 1941 r. odczytano nam amnestię. 1 września tegoż roku przewieziono do Czibiu, wydano *udostowierienije* i skierowano na roboty w Komi ASRR. Przyjechałem transportem do przystani wodnej Ajkino celem odjazdu statkiem do przeznaczonego miejsca pracy, lecz nie pojechałem, wstrzymałem się. Potem przepisali dokument na Buzułuk, dołączyli do transportu i 23 września 1941 r. przyjechałem do Tocka [Tockoje], gdzie zostałem przyjęty do wojska.

Miejsce postoju, 5 marca 1943 r.